PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 142 (241) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, piątek 19 października 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A Z. S. R. R.

Izwiestja 18.X. komentując wiadomości „Adeverula“ o staraniach marszałka Piłsudskiego w kierunku zbliżenia rumuńsko - węgierskiego piszą: „Obok planów kampanji przeciwko Sowietom omawiano w Bukareszcie sprawę jednoczesnego zabezpieczenia tyłów. Przygotowania te ilustruje nominacja Matuszewskiego do Budapesztu i wycieczka polskiej misji wojskowej na Bałkany. Rokowania w stolicach państw sąsiadujących z Sowietami obliczone są na zburzenie naszego ustroju“. „Izwiestja“ uważają artykuł „Le Temps“ o stosunkach polsko-niemieckich za odzwierciadlenie tendencyj francuskich, zmierzających do wiązania bliskich rokowań reparacyjnych i ewakuacyjnych z rozwojem stosunków niemiecko-polskich i niemiecko-sowieckich, a to celem stworzenia nowych możności nacisku politycznego na Niemcy i ułatwienia im zerwania rokowań z Sowietami.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Prasa sowiecka 18.X podaje obszerne opisy strajku w Polsce, podkreślając przechodzący oczekiwania olbrzymi jego rozmach i rosnący wpływ komunistów, kierujących de facto całym ruchem. *Wieczerniaja Moskwa i Prawda* drukują artykuł zastępcy sekretarza Centralnego Profinternu, Józefowicza, który nadaje strajkowi znaczenie międzynarodowe, a to wskutek rozwiania iluzyj zwolenników pokoju przemysłowego i demokracji gospodarczej. *Raboczaja Gazeta* w art. wst. wzywa strajkujących do wytrwania i rozszerzenia walki oraz do nieufania pepesowcom.

Rada Centralna związków zawodowych Białorusi ogłosiła w prasie wezwanie do robotników Białorusi Sowieckiej, nawołując do niesienia pomocy łódzkim strajkującym.

Prawda 17.X. ogłasza depesze ajencji Tass z Warszawy o strajku w Łodzi pod nagłówkiem: „Nastroje bojowe robotników wzmacniają się“.

Ibidem w art. wst. podkreśla znaczenie przyłączenia się robotników Częstochowy do strajku ze względu na rolę Częstochowy w życiu przemysłowem Polski. Pismo potępia centralną komisję związków zawodowych, która obawia się rozszerzenia strajku, tak samo jak burżuazja, oraz związek zawodowy włókniarzy, który zwrócił się z prośbą o pośrednictwo do ministra pracy „faszystowskiego“ rządu. Kierownicy związków zawodowych gotowi są w każdej chwili popełnić zdradę. Przyszłość strajku będzie zależała od tego, czy partji komunistycznej uda się rozszerzyć strajk na inne ośrodki przemysłu polskiego oraz nadać strajkowi znaczenie walki całej klasy robotniczej przeciwko kapitalizmowi i rządowi „faszystowskiemu“. Przebieg strajku świadczy — zdaniem pisma — o zwycięstwie partji komunistycznej nad PPS. Zwolennicy PPS odrzucili propozycję pewnego robotnika łódzkiego o zwrócenie się z prośbą o pomoc do robotników ZSRR, lecz robotnicy polscy znajdują inną drogę uzyskania tej pomocy.

Izwiestja 17.X w depeszy z Warszawy (Bratina) donoszą o niezwykle mocnych nastrojach strajkujących robotników w Łodzi. PPS dąży do likwidacji strajku i do oddania inicjatywy tej likwidacji w ręce rządu.

Izwiestja 16.X omawiają w depeszy z Warszawy (Bratina) sytuację w Łodzi. Przywódcy PPS. podniecają wśród robotników nastroje paniczne, dążąc do likwidacji strajku zapomocą arbitrażu rządowego. Rząd trzyma się taktyki wyczekującej.

Prawda 16.X ogłasza art. Witkowskiego o strajku w Łodzi. Usiłowania zerwania strajku, poczynione przez PPS., nie dały wyników. Robotnicy wysłuchali głosu partji komunistycznej i odrzucili zaproponowaną przez przemysłowców 5-procentową podwyżkę płac. Walka na tem się nie kończy. Charakter polityczny strajku znajduje co raz wydatniejsze uwidocznienie. Partja komunistyczna oraz kierowana przez tą partję opozycja w związkach zawodowych podniosły strajk na wyższy szczebel politycznego strajku. Jest to skutkiem długotrwałej akcji partji komunistycznej, która uświadomiła robotników łódzkich, iż strajk ich jest częścią walki proletarjatu polskiego przeciwko ofenzywie kapitału, przeciwko racjonalizacji kapitalistycznej, przeciwko dyktaturze faszystowskiej i jej zakusom przeciwsowieckim. Depesze z Łodzi świadczą o powszechności strajku. Burżuazja i rząd przeżywają chwile trwogi. PPS. straciła głowę i nie panuje więcej nad ruchem. Członkowie PPS namawiają robotników

do przyjęcia 5-procentowej podwyżki; za kilka dni być może przemysłowcy poczynią dalsze ustępstwa i PPS. będzie ponownie namawiała robotników do zgody. Lecz proletarjat łódzki zachowuje zwartość swych szeregów i partja komunistyczna kontroluje wszystkie posunięcia zdrajców socjalistycznych. Polska partja komunistyczna powinna rozciągnąć walkę na inne ośrodki przemysłu polskiego, a przedewszystkiem na „Zagłębie Czerwone" (zagłębie Dąbrowskie), Krakowskie zagłębie i Górny Śląsk. Rewolucyjna Warszawa powinna również przyłączyć się do tej akcji.

POROZUMIENIE FRANC.-ANGIELSKIE A ZSRR.

Krasnaja Gazeta 2.X omawia porozumienie angielsko-francuskie jako krok Anglji ku utworzeniu przeciwsowieckiego bloku na granicach zachodnich ZSRR. Bez współpracy Francji oraz bez zabezpieczenia neutralności innych mocarstw europejskich nie jest Anglja w stanie zrealizować swych przeciwsowieckich planów. Urzeczywistnienie tych planów posuwa się w bardzo skomplikowanej sytuacji, wśród gry sprzecznych interesów imperjalistycznych. Związek sowiecki powinien bacznie śledzić rozwój tej gry, demaskując przygotowania imperjalistów do nowych wojen.

NIEMCY A Z. S. R. R.

Izwiestja 16.X ogłaszają komentarze do artykułu „Kölnische Zeitung" w sprawie wznowienia rokowań gospodarczych pomiędzy Niemcami a ZSRR. Artykuł ten świadczy, iż część prasy niemieckiej stwarza nowe trudności dla delegacji niemieckiej podczas rokowań. Prasa sowiecka zmuszona jest stwierdzić, iż kampanja „Kölnische Zeitung" przeciwko ZSRR. posiada wszystkie cechy trwałego zjawiska. Pismo to podkreśla wszystkie okoliczności, które mogą stanowić przeszkody na drodze ku porozumieniu. Pismo to porusza zagadnienia w rodzaju częściowej likwidacji sowieckiego monopolu handlu zewnętrznego, rekompensaty strat kapitalistów niemieckich w Rosji, sytuacji prawnej obywateli niemieckich w ZSRR. Pismo sowieckie wstrzymuje się od odpowiedzi na artykuły „Kölnische Zeitung" z tego powodu, iż obostrzenie polemiki szkodliwe jest dla obu stron. Należy poruszyć jedynie dążenie „Kölnische Zeitung" do rewizji niektórych postanowień traktatu z Rapallo. Prasa niemiecka powinna wiedzieć, że postanowienia tego traktatu mają charakter zobowiązań dwustronnych i próba rewizji tych postanowień ze strony Niemiec może pociągnąć żądanie ich rewizji ze strony ZSRR.

Prawda 16.X omawia głos „Kölnische Zeitung" w sprawie rokowań gospodarczych Niemiec z ZSRR. Po niejednokrotnych oświadczeniach prasy sowieckiej Niemcy musiały zrozumieć, iż wszelka dyskusja na temat monopolu handlu zagranicznego z ZSRR. jest bezprzedmiotową. Nowe posunięcia prasy niemieckiej tamują znalezienie praktycznego ujęcia stosunków gospodarczych pomiędzy ZSRR. a Niemcami. Pismo ogłasza streszczenie artykułu „Kölnische Zeitung" pod nagłówkiem: „Próżne nadzieje burżuazji niemieckiej".

PAŃSTWA AZJATYCKIE A ZSRR.

Izwiestja 16.X ogłaszają sprawozdanie z obrad rady sowiecko-wschodniej izby handlowej w Moskwie. W obradach tych brali udział kupcy afganistańscy. Uchwalono utworzenie sekcji afganistańskiej w wymienionej izbie skarbowej.

Izwiestja 16.X omawia głosy prasy perskiej w sprawie zwalczania perskiego Banku Narodowego przez Bank Anglji. Walka ta jest dalszym ciągiem angielskiej polityki w Persji. Polityka ta zgromadza przeszkody na drodze ku wyzwoleniu Persji z pod wpływów Anglji.

Prawda 16.X analizuje przebieg strajków robotniczych w Szanghaju i widzi w tych strajkach dowód istnienia potężnego ruchu komunistycznego w Chinach.

Prawda 17.X omawia tarcia w chińskim stronnictwie „Huomindan" i twierdzi, że tarcia te czynią z Japonji arbitra i władcę Chin.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

Prasa sowiecka donosi w licznych wzmiankach o istnieniu „prawicowego odchylenia" w organizacjach partyjnych. *Komsomolskaja Prawda 9.X* określa owe „odchylenie" jako „szczerze prawicowe, otwarcie oportunistyczne". Zwolennicy tego prądu dążą wobec trudności, na które napotyka polityka sowiecka w zakresie socjalistycznej ofenzywy przeciwko czynnikom kapitalistycznym, do upokorzenia się przed temi czynnikami. Przez nich wysuwane jest sprzeczne z ideologją komunistyczną hasło ‚pokoju klasowego". Cechuje ich dążenie do zastąpienia rozwoju ciężkiego przemysłu przez podniesienie poziomu gospodarki rolnej. *Ibidem* ogłasza uchwałę obwodowej organizacji partyjnej w Leningradzie, która określa poglądy ‚prawicowego odchylenia" jako dążenie do rewizji sowieckiej polityki industrjalizacyjnej, do osłabienia tej polityki, do zaniechania kolektywizacji gospodarki rolnej oraz jako nierozumienie konieczności walki z „kułakiem". *Ibidem* podaje określenie dążeń zwolenników „prawicowego odchylenia" w uchwale organizacji partyjnej w Charkowie, jako chęć osłabienia walki z „kułakiem".

Krasnaja Gazeta 6.X. ogłasza odezwę obwodowego komitetu partji w Leningradzie do wszystkich członków obwodowej organizacji partyjnej. Odezwa omawia wybory do pierwszych instancyj partyjnych i twierdzi, że wybory te powinny udowodnić wykonywanie decyzji XV zjazdu partji. Partja powinna bezwzględnie zwalczać wszystkie odchylenia zarówno lewicowe, jak i prawicowe, dążąc do zachowania swej „jedności leninowskiej".

Komunist 2.X ogłasza art. N. Łowickiego o III zjeździe komunistycznej partji Ukrainy zachodniej. Zjazd ten odbył się w drugiej połowie września r. b. Uchwały jego mają doniosłe znaczenie dla KPUZ. Zjazd zebrał się bowiem w kilka miesięcy po rozłamie w C. K. KPUZ, spowodowanym przez ugrupowa-

nie Wasilkowa i Turiańskiego. Już wtedy było ugrupowanie to izolowane od większości partyjnej. Akcja nowego C. K. partji doprowadziła do zupełnej izolacji rozłamowców. Zwolennicy rozłamu stracili wszelkie oparcie w partji. Na III zjeździe reprezentowane były wszystkie okręgi oraz wszystkie organizacje miejskie KPUZ — Lwów, Drohobycz, Stryj, Stary Sambor, Tarnopol, Stanisławów, Kołomyja, Przemyśl, Chełm, Wołyń i powiat Lwowski — wydziały C. K. i partyjne organizacje techniczne. Zły stan organizacyj KPUZ na Wołyniu doprowadził do tego, że reprezentacja Wołynia na zjeździe była bardzo nieliczna i nie odpowiadała temu znaczeniu, które Wołyń powinien posiadać w pracy partji. Zjazd zwrócił specjalną uwagę C. K. na konieczność rozwoju organizacji KPUZ na Wołyniu. W zjeździe brali udział delegaci międzynarodówki komunistycznej, C. K. polskiej partji komunistycznej i C. K. KPBU. Robotnicy stanowili jedną trzecią część ogólnej liczby członków zjazdu, Ukraińcy — 60%. Reszta członków zjazdu składała się z Polaków i Żydów. Program obrad obejmował sprawozdanie C. K. KPUZ, sprawozdanie C. K. PPK, omówienie programu międzynarodówki komunistycznej oraz sprawy organizacyjne. Zjazd omówił dokładnie zdradę byłych kierowników partji (Wasilkowa i Turiańskiego), którzy stanęli na stanowisku oportunistycznem i nacjonalistycznem pod wpływem częściowej stabilizacji kapitalizmu w Polsce i orjentowania się burżuazji ukraińskiej na faszyzm polski. Z biegiem czasu oportunistyczne stanowisko zdrajców doprowadziło do zdrady międzynarodówki i do nawiązania kontaktu z faszyzmem polskim. Zjazd stwierdził z zadowoleniem likwidację wpływów ugrupowania Wasilkowa i Turiańskiego na klasę robotniczą Ukrainy zachodniej i potępił ponownie to ugrupowanie i kontakt jego z międzynarodową organizacją ‚trockistów‘. Omówienie sytuacji w KPUZ spowodowało omówienie sytuacji KPBU, gdzie pod wpływem opozycji w KPUZ powstało opozycyjne ugrupowanie Szumskiego. Zjazd zażądał od komitetu wykonawczego międzynarodówki wykluczenie Szumskiego i Maksymowicza z tej organizacji ze względu na ich poglądy w zagadnieniu stosunków pomiędzy USRR a ZSRR. Zjazd zaakceptował bez zastrzeżeń politykę C. K. KPBU we wszystkich dziedzinach nie wyłączając dziedziny polityki narodowościowej i stwierdził, iż KPUZ wbrew wszystkim trudnościom, wbrew straszliwemu terorowi faszystowskiemu i zdradzie kierowników partji, spełnia swój obowiązek awangardy bojowej proletarjatu na Ukrainie zachodniej. Zjazd udowodnił, iż KPUZ, zachowując łączność z PPK, doprowadzi do końca rewolucyjną walkę przeciwko faszyzmowi, przeciwko wojnie, za obalenie dyktatury faszystowskiej, za przeprowadzenie rządu robotniczo-włościańskiego w Polsce i za przyłączenie Ukrainy zachodniej do USRR.

SPRAWY KOŚCIELNE.

Prawda 14.X podaje, że władze sowieckie zabroniły budowę cerkwi w osiedlu robotniczem Parachino w okolicach Leningradu. Petycje o zezwolenie na budowę tej cerkwi podpisana była przez przeszło tysiąc robotników. Część podpisów miała być przytem sfałszowana przez zwolenników budowy cerkwi. Na zebraniu robotników fabryki, zwołanem przez organizację komunistyczną, na 1.400 obecnych 1.300 mieli się wypowiedzieć przeciwko budowie cerkwi, 100 — za budową.

Wozroždenje 15.X, donosząc o nabożeństwach żałobnych w cerkwiach rosyjskich w Paryżu po zgonie cesarzowej Marji Teodorówny, stwierdza, iż nabożeństwa te podokreśliły istnienie rozłamu w cerkwi rosyjskiej na emigracji. Odprawione przez metropolitę Eulogjusza nabożeństwo zgromadziło wiele wybitnych osobistości, wśród których z członków domu Romanowów były obecne tylko w. ks. Marja Pawłowna i ks. Maryna Piotrowna, zaś ze znanych rosyjskich działaczów politycznych: hr. Kokowcew, Fiodorow, Giers i Lwow. Nabożeństwo w cerkwi zwolenników metropolity Antonjusza odprawione było z inicjatywy w. ks. Mikołaja Mikołajewicza i zgromadziło jeszcze liczniejsze grono osób, bo przeszło 5 tysięcy. Na tem nabożeństwie obecni byli liczni członkowie rodziny Romanowów, między innemi pretendent do tronu rosyjskiego w. ks. Cyryl, kierownicy monarchistycznego odłamu emigracji i rosyjskich związków wojskowych na emigracji.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

Poslednija Nowosti 26.IX. donoszą, że bohater procesu „czarnej reichswehry“ w Niemczech por. Rejm nie jest Niemcem, lecz Rosjaninem, oficerem b. armji carskiej.

Poslednija Nowosti 30.IX. podają, że trzej nieznani osobnicy dokonali w Paryżu napadu na redaktora pisma „Russkoje Wremia“ Filipowa, zadając mu na ulicy kilka ciosów laską. Napastnicy oświadczyli Filipowowi, że napad jest zemstą za stanowisko pisma „Russkoje Wremia“ w sprawie organizacji „Bratstwo Russkoj Prawdy“.

Wozroždenje. 11.X. donosi, że w Białogrodzie odbyła się narada delegatów rosyjskich organizacyj demokratycznych na emigracji. W naradzie uczestniczyło 40 osób. Zjednoczenie narodowo - postępowe w Białogrodzie reprezentowane było przez Ksiunina, „Krestjanskaja Rossija“ przez Argunowa i Masłowa, „Borba za Rossiju“ przez Fiedorowa i Mielgunowa, „kadeci“ przez Jurenjewa i Astrowa. Zjednoczenie republikańsko - demokratyczne reprezentowane było przez członków swego oddziału w Białogrodzie. Rząd czechosłowacki miał przyrzec rosyjskim organizacjom demokratycznym poparcie materjalne. Istnieją widoki uzyskania tego poparcia i z innych źródeł.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Izwiestja 14.X. donoszą o nominacji posła tureckiego w Moskwie Tewfik-beja na stanowisko sekretarza generalnego prezydenta republiki tureckiej.

Zakł. Gr. Prac. Dr., S. z o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40.